

Datum

2015-08-17

1 (10)

Beredningen för medborgardialog och
mångfald

Resa till vänorten Cesis juli 2015

Ordförande i beredningen för medborgardialog och mångfald Ulrica Riis-Pedersen (c), ordförande i kommunfullmäktige Mats Fält (m), ordförande i gymnasienämnden Anna Steele (fp), ordförande i kultur-och fritidsnämnden Dick Bengtson (m) och internationell samordnare Mette Kjörstad åkte på besök till den lettiska vänorten Cesis 2-4 juli 2015.

2 juli

Lunch med borgmastaren Mr. Janis Rozenbergs och chef för Development, Ms. Laine Madeläne.

Samtal om möjligheter till samverkan, Laine M ska skicka in ansökan om EU-projekt för utbyte med 3 andra kommuner om samhällsbyggnads- och andra utvecklingsfrågor.

Besök på Cesis Musikgymnasium. Vi träffade rektor/projektledaren Ms. Rūta Kratsina och läraren Mr. Vīgo Racevskis. Vīgo R visade oss runt, först i den fantastiskt fina konsertsalen som är i samma byggnad som musikgymnasiet. Med ekonomiskt stöd från EU har en sal med sidorum för omklädning, teknik, administration etc. byggts. Stolarna i salen kunde fällas ner i golvet så att man kunde använda rummet som en balsal.

Salen hade ett synligt bjälklag av kraftiga träbalkar- Lettland är stolt över sin träindustri. Och arkitekterna hade tagit fasta på det inhemska materialet.

Tyresö kommun

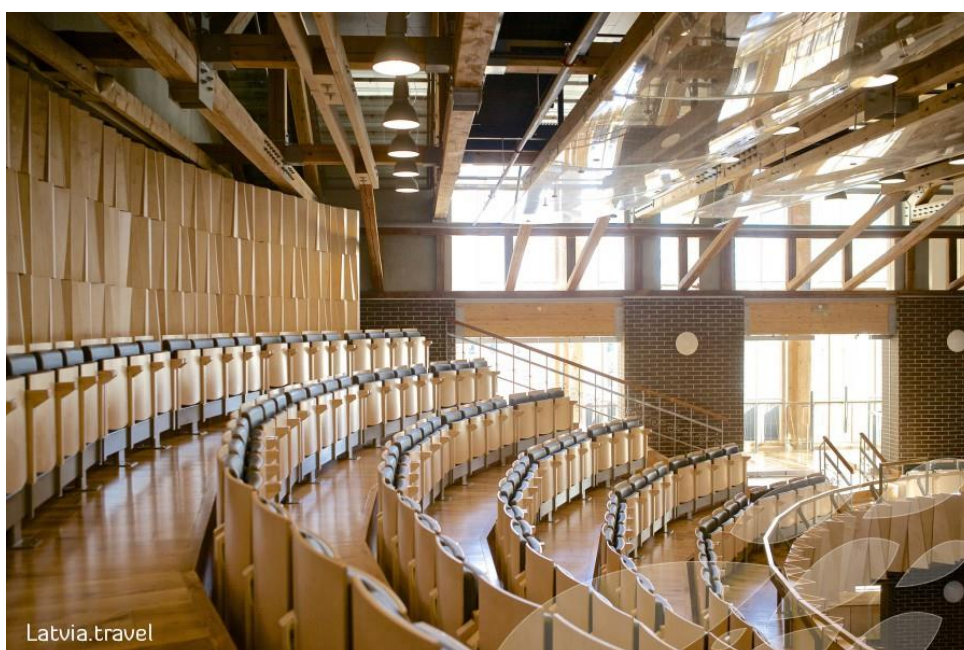
Kommunledningskontoret • Marknadsgränd 2 • 135 81 TYRESÖ

Tel 08-5782 91 00 • Fax 08-798 95 94

kommun@tyreso.se • www.tyreso.se

tyresö kommun

I musikskolan träffade vi fyra unga flickor som spelade på nationalinstrumentet kokle

Från Wikipedia: *En **kokle** (lettiskt uttal: kâakle) är ett lettiskt stränginstrument, tillhör familjen cittror. Det liknar (och sägs ha samma ursprung) som litauiska kankles, ryska gusli, estniska kannel och den finsk-karelska kantele. Koklen är det enskilt viktigaste instrumentet inom den lettiska folkmusiktraditionen.*

Sedan visades vi runt i musikskolans nybyggda lokaler. De hade enskilda rum för olika instrument: Piano/klaver, percussion, blåsinstrument, flöjter osv. På väggarna i musiksalar och vid fönstren (och i trapphuset) hände ljuddämpande lådor av trä med tjocka lager av filt. De som satt vid fönster hängde på ledade gångjärn och kunde fällas ihop eller tas för fönstren, liknande princip som fönsterluckor. Vi tänkte att det skulle kunna vara något för skolmatsalar eller andra bullersamma platser- det var Cesis yrkesskola för bygg- och snickeri som hade byggt dem.

Besöket avslutades med ett möte med projektledaren/ rektor Ms. Ruta Krastina som var väldigt begeistrad inför utsikten att ha utbyte med Tyresö Kulturskola. Eleverna i Cesis får genomgå antagningsprov (eleverna söker från hela landet) och undervisningen bedrivs enligt Rysk/Sovjetisk modell (Vigo: We Like Russian modell!). Sammantaget verkade det som att Cesis eleverna var långt mer skolade än Tyresö Kulturskolas elever. Förslag om att några utvalda Tyresö elever som spelar något ”klassiskt” instrument kunde få åka till Cesis, medan elever från Cesis skulle kunna åka till Tyresö för att lära sig ”Rock och Pop, som ni är bra på i Sverige!”.

Ruta K sa att ansökan ska vara inne i mars 2016. Ansökan genom Nordiska Rådets program Nordplus Junior. Tyresös Kulturskola ska undersöka vidare vad som är möjligt eller inte.

- Sedan hade vi en fin kväll ute på ”stan” – vädret var VARMT och staden är liten, sliten OCH pittoresk- ett besök rekommenderas!

3 juli

Besök på Cesis Professional School- gymnasium med inriktning på trä- snickeri och bygg. Rektor Maira Apsite visade oss runt.

En imponerande nybyggd skola med en egen byggnad för snickeri och bygg, de teoretiska ämnena hölls i ett annat hus. Här fanns maskiner som slog det mesta: en maskin som man kunde programmera och när man körde in en trästock eller plank- så beskars den i 3-D!

På väggarna hängde bilder av elevernas examensarbeten- mästerstycken- de hade bara bilder på de bästa! Det var allt från möbler med vackert intarsiaarbete, till små hus och lekplatsutrustning. Tyvärr så var det bara två sökande elever till att arbeta med renovering av gamla hus, Maira A sa att det inte var så stort intresse för det hos unga, de vill mer syssla med design. Överhuvudtaget så kunde det vara svårt att locka elever till praktiska utbildningar, även om det var stor efterfråga på bygg- och snickerikunniga på arbetsmarknaden. En tanke var att kanske några elever från Tyresö byggprogram kunde komma till Cesis för att lära sig de nya maskinerna- men det är avhängigt av hur det är på Tyresö gymnasiums byggprogram i höst.

På eftermiddagen besök och guidning på den medeltida borgen/borgruinen som ligger inne i staden. Borgen är en historiskt viktig plats för Lettland – här hissades den Lettiska flaggan av ene dåvarande borgmästaren 1988, innan den ryska ockupationen upphörde. Cesis var den första stad i Lettland där den Lettiska flaggan hissades. För mer information om Cesis historia,

<http://www.cesis.lv/en/cesis-municipality/cesis-municipality-in-facts>

En park är anlagd runt om och i anslutning till borgen, där man bland annat kan beskåda de svarta svanarna som Cesis är mycket stolta över.

Efter lunch i en ombyggd brandstation tillsammans med bl.a. viceborgmästaren Martins Malcenieks gick vi till stadens nyrenoverade bibliotek där chefsbibliotekarien Gunta Romanovska tog emot.

Byggnadens fasad var behållen från fornstora dagar, men innanmätet var totalrenoverat. De hade både barn- och vuxenavdelning och ett imponerande arkiv i källaren. I Lettland har man en litterär kanon som alla barn och unga ska läsa. Vi fick veta att utländska böcker skulle först godkännas (av vem blev inte helt klart för oss) innan biblioteket kunde köpa in dem.

Efter biblioteksbesöket hastade vi iväg tillbaka till borgen/parken där det var vernissage av en konstutställning med verk av inbjudna konstnärer som förutom från Lettland även kom från bl.a. Norge och Sverige. Borgmästare Rozenbergs invigningstalade.

På kvällen bjöd vi Martins Malceniaks och hans fru Wanda och vår guide och tolk under dagarna Aleksanders Abramovs på middag i restaurangen som var i anslutning till det nya konserthuset- längst upp i huset med en fantastisk utsikt över staden och omgivningarna.

Lördag 3 juli

Från Svens Tidsskrift.se: Roséfloden har nått Lettland

Av Mats Fält | 10 juli 2015

Flera länder har tagit efter Almedalskonceptet. Nu också Lettland.

Mats Fält har besökt den historiska småstaden Cesis och evenemanget ”Lampa”.

Vi svenskar har ibland en tveksam tendens att tillskriva oss själva äran av lite för många av den moderna tidens uppfinningar och idéer. När det gäller politikpratande i grupp under sommartid är vi dock onekligen pionjärer. Det är numera inte bara Norge i Arendal och Bornholm i Danmark som etablerat motsvarigheter till vårt eget Almedalen. Ett av de färskaste exemplen är Lettland. I början av juli samlades en stor del av den politiska eliten i vårt östra grannland i den historiska småstaden Cesis ungefär åtta mil öster om Riga.

Uppmärksamheten inför evenemanget ”Lampa” (som inte är någon långsökt förkortning utan betyder precis samma sak som på svensk- d.v.s. att festivalen skulle belysa, upplysa om och kasta ljus på angelägna teman) var omfattande och slog igenom i samtliga media. Huvudsponsor och initiativtagare var den lettiska stiftelse som tidigare kontrollerades av George Soros. Bland övriga understödjare märktes framför allt de mer eller mindre svenska banker som har en dominerande ställning på den lettiska marknaden. De arrangerade seminarier, bidrog till finansieringen och organisationsarbetet och delade ut glass och solfjädrar till deltagarna.

Den valda platsen gav en sällsynt sympatisk inramning till arrangemanget. Seminarier och möten spreds ut i Cēsis slottspark runt den lilla sjö som fyller dess mitt. Det nya arrangemanget smälte på ett naturligt sätt in i den romantiska sommarstadens liv, präglad av inhemska och tyska turister på jakt efter historia, öl och glass. Cēsis är staden där nationens flagga fick sin form och där tyskarna besegrades av ester och letter i ett avgörande slag efter första världskriget.

Skalan var begränsad detta första år. Två dagar med 50 arrangemang utgör inget hot mot dem som investerat i Visbys megamöte. Stämningen var dock god, intresset påtagligt och antalet deltagare klart godkänt för en premiär i ett land

med en annorlunda politisk kultur. Att sitta ned och ägna två timmar åt att diskutera ett politiskt ämne med motståndare som man vet naturligt i ett land som för 26 år sedan var en kommunistisk diktatur och där politik enbart stod för förtryck och förljugenhet. Möten som det i Cesis kan nog göra en hel del nytta för Lettland, med eller utan rosévin. PR-byråerna och lobbyisterna kommer nog att ansluta i större mängd senare har fel känns inte lika.

Exempel på ämnen i Cesis var skolans roll och ansvar för saker som moralisk fostran, idrott och sångtraditionernas överlevnad och vad fem tidigare premiärministrar kunde ha gjort bättre om de hade fått chansen att göra om och göra mer rätt. Ett seminarium som drog många deltagare var det som handlade om hur propagandakriget med Ryssland ska hanteras. Det senare inte så konstigt i en tid när Putins nya utspel fyller media åtminstone några dagar varje vecka. ”Lampa” kommer troligen tillbaka nästa år. Däremot är det inte säkert att arrangemanget kommer tillbaka till just Cesis. Det vore i så fall ett misstag. Staden passade perfekt som bakgrund till en långsamt växande demokratifestival i ett land där frihet och självbestämmande verkligen betyder något. Dessutom ligger Cesis mitt i Lettland. En repris rekommenderas varmt – och gärna lite information även på utrikiska om nästa års program. Läs mer på Cesis egen hemsida med engelsk text: <http://www.cesis.lv/en/cesis-municipality>

Reflektioner

- HBTQ-frågor verkade inte vara på agendan, ”de finns men de syns inte- den politiker som vill lyfta frågan blir inte vald..”
- Våld i nära relationer var inget som de vi talade med ville dryfta, och det verkade inte finnas någon kommunal instans som arbetade med det
- De sa sig inte ha drog-eller alkoholproblem i staden ”det är några fyllon som är hemlösa men de kommer in i fyllecell några dagar o sedan ut igen, och så fortgår det- de är harmlösa”.
- Inga tiggare på gatorna, heller inga hemlösa vad vi såg
- Viceborgmästarens fru Wanda arbetar i stadens första privata skola- ett föräldrakooperativ. Vid fråga om hur det sågs att viceborgmästarens barn inte går i den kommunala skolan svarade de båda att det inte hade skapat några problem/protester.
- Chefen för vattenverket, Varis Adamsons hälsade till Tyresö och Åke Skoglund som hjälpt till i planeringsarbetet då vattenverket byggdes/renoverades. Privatisering har kommit igång i Cesis också: Vattenverket drivs nu i privat regi, Varis är ordförande i bolaget.
- Kommunen arbetar hårt för att göra kommunen attraktiv för särskilt barnfamiljer: bra (och vackra!) skolor, fina idrottsanläggningar (Cesis har även ett sportgymnasium och innebandy (som de lärt av Tyresö!) är deras specialitet- Lettlands bästa innebandyspelare kommer från Cesis, ett rikt kulturliv uppmuntras, närhet till natur och frisk luft betonas i marknadsföringen.
- Tack vare satsning på att söka pengar från EU för att bygga t.ex. kulturhuset/musikgymnasiet, idrottsgymnasiet och träyrkesskolan, så hade staden mycket att locka med som också kan ge Tyresö inspiration.
- Samtidigt som vi var där så pågick ”Lettlands idrottsolympiad” för ungdomar som kom från hela landet för att tävla i olika sportgrenar – så det, tillsammans med Lampa festivalen gjorde att alla politiker och kommunala tjänstemän var upptagna, men tog sig ändå tid att ta emot oss.